

Daniyor kitobi — Birinchi raqam

Ulai va Xiddekel

Jeff Pippenger

2023-11-21

“Xizmatchilar va xalq Doniyor hamda Vahiy kitoblaridagi bashoratlar anglab bo‘lmaydigan sirlar, deb e‘lon qildilar. Ammo Masih O‘z shogirdlarini Doniyor payg‘ambarning ularning davrida yuz beradigan voqealar haqidagi so‘zlariga yo‘naltirib, shunday dedi: ‘Kim o‘qisa, anglasin.’ Matto 24:15. Vahiyini tushunib bo‘lmaydigan sir, degan da‘vo esa kitobning o‘z sarlavhasining o‘zi bilan rad etiladi: ‘Iso Masihning Vahiyi bo‘lib, Xudo buni tez orada sodir bo‘lishi kerak bo‘lgan narsalarni O‘z qullariga ko‘rsatish uchun Unga berdi.... Ushbu bashorat so‘zlarini o‘qiydigan, eshitadigan va unda yozilganlarni saqlaydigan kishi baxtlidir; chunki vaqt yaqindir.’ Vahiy 1:1–3.”

“Payg‘ambar shunday deydi: «O‘qiydigan baxtlidir» — o‘qimaydiganlar bor; baraka ular uchun emas. «Va eshitadiganlar» — shuningdek, bashoratlar haqida biror narsani eshitishni rad etadiganlar ham bor; baraka bu toifa uchun emas. «Va unda yozilgan narsalarni saqlaydiganlar» — ko‘plar Vahiy kitobida bayon qilingan ogohlantirishlar va ko‘rsatmalarga quloq solishni rad etadilar. Bularning hech biri va‘da qilingan barakaga da‘vo qila olmaydi. Bashorat mavzularini masxara qiladiganlarning hammasi, bu yerda tantanavor tarzda berilgan timsollarni mazax qiladiganlarning hammasi, o‘z hayotlarini isloh qilishni va Inson O‘g‘lining kelishiga tayyorlanishni rad etadiganlarning hammasi barakadan mahrum bo‘ladilar.”

“Ilhom guvohligidan kelib chiqib, qanday qilib odamlar Vahiy inson aqli yetmaydigan sir, deb ta‘lim berishga jur‘at eta oladilar? U oshkor etilgan sirdir, ochilgan kitobdir. Vahiyini o‘rganish ongni Doniyorning bashoratlariga qaratadi, va ikkalasi ham bu dunyo tarixining yakunida sodir bo‘ladigan voqealar haqida Xudo tomonidan insonlarga berilgan nihoyatda muhim ta‘limotni taqdim etadi.” The Great Controversy, 340.

“Vahiy”ni o‘rganish ongni Doniyorning bashoratlariga yo‘naltiradi. Ba‘zi kishilar bashoratni faqat Doniyor kitobi doirasida ko‘radilar. Ammo Doniyor ikki yo‘nalishdagi haqiqatni taqdim etadi va uning bashoratlarini ifodalovchi haqiqatlar kitobining oxirgi olti bobidir. Dastlabki olti bob esa ko‘rgazmali bashoratni taqdim etadi; ular, umuman olganda, hanuz tan olinmagan. Doniyorning dastlabki olti bobini ko‘rib chiqishdan oldin, nima uchun Doniyorning oxirgi olti bobida aslida faqat ikki bashorat ifodalanganini tushuntiramiz. Oqsoch opa Shinarning ikki buyuk daryosiga ishora qilib, ana shu ikki bashoratni ko‘rsatadi. U taqdim etgan ramziylikni qabul qilganimizda, Doniyorning oxirgi olti bobida ikki, va faqat ikki bashoratni ko‘rish uchun kalitni topamiz.

“Doniyor Xudodan olgan nur ayniqsa shu oxirgi kunlar uchun berilgan edi. U Ulai va Xiddekel bo‘ylarida, Shinorning ulkan daryolari yonida ko‘rgan vahiyilar hozir amalga oshish jarayonidadir, va bashorat qilingan barcha voqealar tez orada ro‘y beradi.” Testimonies to Ministers, 112.

Sakkizinchi bobdagi vahiy Ulay daryosi bo‘yida berilgan.

Shoh Belshazarning hukmronligining uchinchi yilida menga, ya'ni menga — Doniyorga, avval menga ko'ringandan keyin bir vahiy zohir bo'ldi. Va men vahiyda ko'rdim; va shunday bo'ldiki, men ko'rganimda, Elam viloyatidagi Shushandagi qasrda edim; va men vahiyda ko'rdimki, men Ulay daryosi bo'yida ekanman. Doniyor 8:1, 2.

Biz “Xizmatchilarga Guvohliklar” asaridan Oqsoch opa “Ulay va Xiddekel”ni tilga olib, ularni “Shinarning buyuk daryolari” deb atagan xatboshini olganimizda, biz Oqsoch opaning yozuvlarida Doniyor va Vahiy kitoblarini o'rganishga doir eng muhim sharhlardan biridan o'sha xatboshini ajratib tahlil qilayotgan edik. Ushbu parchada u shunday deydi: “Xudoning Kalomini ancha yaqindan o'rganishga ehtiyoj bor; ayniqsa Doniyor va Vahiy kitoblariga ishimiz tarixida ilgari hech qachon bo'lmaganidek e'tibor qaratilishi lozim.”

Agar biz hozirgina Doniyor kitobining sakkizinchi bobidan keltirgan dastlabki ikki oyatni diqqat bilan o'rgansak, ular ko'pincha e'tibordan chetda qoladigan bir haqiqatga ichki ikki guvohlik beradi. Doniyor shunday deydi: Belshazzarning “uchinchi yilida” “menga bir vahiy ko'rindi”. So'ng u qo'shimcha qiladi: “menga avval ko'ringanidan keyin”. Bu oyatni ikki xil tarzda tushunish mumkin, va har ikki tarz ham aynan bir xil xulosani beradi.

Jabroil farishta Doniyorga bashoratli nurni olib kelgan zot edi; u, barcha payg'ambarlar bilan bo'lgani kabi, osmondagi nur ko'taruvchi sifatida Shaytonning o'rnini egallagan edi. Bu shuni anglatadiki, Muqaddas Bitiklarda joylashgan har bir bashoratli qoida Jabroil tomonidan yo'naltirilgan. Doniyor buni anglaganmi yoki yo'qmi, sakkizinchi bobning birinchi oyatida u nafaqat muhim bir bashoratli kuzatuvni qayd etmoqda, balki o'sha oyatda bu muhim bashoratli kuzatuv uchun ikki guvohni ham taqdim etmoqda. Doniyor birinchi oyatda qayd etgan narsa shuki, u Ulay daryosi bo'yida olgan vahiydan avval ham bir vahiy olgan edi. Ulay daryosi bo'yidagi vahiy Belshazarning uchinchi yilida kelgan. Ulay daryosi bo'yidagi vahiydan oldingi vahiy esa Belshazarning birinchi yilida kelgan.

Bobil shohi Belshazarning hukmronligining birinchi yilida Doniyor to'shagida yotganida tush va boshidagi vahiylarni ko'rdi; so'ng u tushni yozib qo'ydi va voqeaning mazmunini bayon qildi. Doniyor 7:1.

Sakkizinchi bobning birinchi oyatida Doniyor Belshazarning birinchi yilida ham vahiy ko'rganini ko'rsatmoqda, chunki u shunday deydi: “avval menga ko'ringan vahiydan keyin.” Ulay daryosi haqidagi vahiy Belshazarning birinchi yilidagi vahiydan keyin paydo bo'lganmi, yoki bu vahiy bir-biriga parallel bo'lgan ikki vahiydan birinchisidan keyin paydo bo'lganmi? Har ikkala javob ham to'g'ridir. Ulay daryosi haqidagi vahiy yettinchi bobdagi vahiy bilan aynan bir vahiydir. Jabroil “takrorlash va kengaytirish” degan bashorat tamoyilini, shu bilan birga, ikki guvohlik bilan bir ish mustahkamlanadi, degan qoidani qo'llamoqda. Har ikkala vahiy ham Muqaddas Kitob bashoratidagi shohliklar haqida so'z yuritadi.

Yettinchi bobning vahiysi o'sha shohliklarni yirtqich hayvonlar sifatida tasvirlaydi; shu tariqa ularni ularning fuqaroviy hokimiyati doirasida ta'kidlab, namoyon etadi. Sakkizinchi bobning vahiysi esa o'sha shohliklarni Xudoning muqaddas maskanidagi xizmatga oid ramzlar bilan tasvirlaydi, biroq muqaddas maskan xizmatining har bir ramzi ataylab buzib ko'rsatiladi, toki soxta

sajdani ifodalasin. Doniyor sakkizinchi bobda yettinchi bob vahiysidagi ayni shohliklarni tasvirlaydi, ammo u shohliklarni ularning diniy muhitida ko'rsatadi.

Doniyor kitobining sakkizinchi bobidagi Ulay vahiysi yettinchi bob vahiysini takrorlaydi va kengaytiradi. Yettinchi bob Muqaddas Kitob bashoratidagi shohliklarning fuqaroviy jihatini aniqlab beradi, sakkizinchi bob esa Muqaddas Kitob bashoratidagi shohliklarning diniy jihatini aniqlab beradi. Bu anglab yetilgach, yettinchi va sakkizinchi boblar ayni bir vahiy ekanini tushunish mumkin bo'ladi. To'qqizinchi bob esa Jabroil sakkizinchi bob vahiysidagi vaqt unsuriga sharh berish uchun keladigan joydir. Shuning uchun Ulay vahiysi Doniyor kitobining yettinchi, sakkizinchi va to'qqizinchi boblarini ifodalaydi. So'ng o'ninchi bobda Xiddekel daryosi tilga olinadi.

Fors shohi Kirusning uchinchi yilida, Belteshazar deb atalgan Doniyorga bir vahiy ochildi; va u vahiy haq edi, ammo belgilangan vaqt uzoq edi; va u o'sha vahiysiga tushundi hamda ko'rishning ma'nosini anglab yetdi. O'sha kunlarda men, Doniyor, uch to'la hafta motam tutdim. Men lazizatli non yemadim, og'zimga na go'sht, na sharob oldim, va uch to'la hafta tugaguncha mutlaqo o'zimni moylamadim. Birinchi oyning yigirma to'rtinchi kunida esa, men Xiddekel deb atalgan ulug' daryoning bo'yida edim. Doniyor 10:1–4.

Xiddekel daryosi haqidagi vahiy shimol podshohining bashoratli tarixini tanishtiradi. U Buyuk Iskandar saltanatining parchalanishi bilan boshlanadi, keyingi tarixning ko'tarilish va pasayishlarini aniqlab beradi; unda, oxir-oqibat, Buyuk Iskandarning avvalgi saltanati yemirilishi natijasida qolgan yagona ikki raqib tom ma'nodagi janub podshohi va tom ma'nodagi shimol podshohi bo'ladi. Nihoyat, u papalik tarixiga yetib keladi; papalik shundan so'ng ruhiy shimol podshohiga aylanadi va o'n birinchi bobning oxirida o'z nihoyasiga yetadi, Mikoil o'rnidan turadi va inson uchun sinov muddati yopiladi. Qisqacha umumiy ko'rinish shuki, Ulay daryosi haqidagi vahiy Xudoning ma'badi va lashkari haqidagi ichki vahiydir, Xiddekel daryosi esa ayni shu tarix davomida Xudoning va Uning xalqining dushmani haqidagi tashqi vahiydir. Bu Vahiy kitobidagi yetti jamoat va yetti muhrda uchraydigan ayni tamoyilni qo'llaydi.

“Ko'pgina xizmatchilar Vahiyni tushuntirishga hech qanday sa'y-harakat qilmaydilar. Ular uni o'rganish uchun foydasiz bir kitob deb ataydilar. Unda ramzlar va timsollar haqidagi bayon mavjud bo'lgani uchun, uni muhrlangan kitob deb hisoblaydilar. Ammo unga berilgan ayni nomning o'zi — “Vahiy” — bu taxminni inkor etadi. Vahiy muhrlangan kitobdir, ammo u ayni paytda ochilgan kitob hamdir. U bu yer tarixining oxirgi kunlarida sodir bo'ladigan ajoyib voqealarni qayd etadi. Bu kitobning ta'limotlari aniqdir, sirli va anglab bo'lmaz emas. Unda Doniyorda bo'lgani kabi o'sha bir xil bashoratlar silsilasi davom ettiriladi. Xudo ayrim bashoratlarni takrorlagan, shu orqali ularga muhim ahamiyat berilishi kerakligini ko'rsatgan. Rabbiiy katta ahamiyatga ega bo'lmagan narsalarni takrorlamaydi.” Manuscript Releases, 8-jild, 413.

Doniyor kitobida tasvirlangan ayni ichki va tashqi tarix Vahiy kitobida ham davom ettiriladi. Bu ikki vahiydan kelib chiqadigan bashoratli nurdan tashqari, Muqaddas Kitob talqinining Uilyam Miller tomonidan qabul qilingan, so'ngra esa Future for America tomonidan davom ettirilgan metodologiyasi uchun ham tasdiq mavjud. To'g'ri tarzda ko'rib chiqilganda, Doniyor kitobi ham,

Vahiy kitobi ham, Muqaddas Kitobning o'z ichida belgilab bergan bashoratli talqin tamoyillarini tasdiqlash uchun mutlaq oltin konlaridir.

Ulai ichki mavzu bo'lib, Hiddekel esa tashqi mavzu bo'lganidek, ular "oxirzamon"da muhrdan yechilishi kerak bo'lgan ikki bashoratni ham ifodalaydi. Ulai 1798 yilda, "oxirzamon"da muhrdan yechildi, Hiddekel esa 1989 yilda, "oxirzamon"da muhrdan yechildi; o'sha paytda, Doniyor kitobining o'n birinchi bobi, qirqinchi oyatda bayon qilinganidek, sobiq Sovet Ittifoqini ifodalovchi mamlakatlar papalik va Qo'shma Shtatlar tomonidan supurib tashlandi.

Bu haqiqatlar e'tirof etilganda, shunda ikki vahiy aslida bitta vahiy ekani ham e'tirof etilishi mumkin; xuddi yetti jamoat va yetti muhrning bashoratli tarixi bir xil bashoratli tarixni ifoda etgani kabi. Shunda bu ikki vahiy, Egamiz o'tmishda birinchi farishtaning harakatida qo'llagan va Doniyor kitobining o'n ikkinchi bobi, to'qqizinchi va o'ninchi oyatlarida bayon etilgan sinov jarayonini yuzaga keltirish uchun uchinchi farishtaning hozirgi va kelgusi harakatida qo'llaydigan vositaga aylanadi.

Va u dedi: Bor o'z yo'ling bilan, ey Doniyor; chunki bu so'zlar oxir zamonigacha yopiq va muhrlangan turadi. Ko'plar poklanadi, oppoq qilinadi va sinaladi; ammo yovuzlar yovuzlik qilishda davom etadilar; yovuzlardan hech biri anglamaydi; lekin donolar anglaydilar. Doniyor 12:9, 10.

1989-yilda Hiddekelning muhrdan yechilishiga misol sifatida, ilhom nima deganini ko'rib chiqing.

"Vahiy kitobida Muqaddas Kitobning barcha kitoblari birlashadi va yakun topadi. Bu yerda Doniyor kitobining to'ldiruvchisi bor. Biri bashorat; ikkinchisi vahiydir. Muhrlangan kitob Vahiy emas, balki Doniyor bashoratining oxirgi kunlarga taalluqli bo'lgan o'sha qismidir. Farishta shunday buyurdi: 'Ammo sen, ey Doniyor, bu so'zlarni yashir va kitobni oxirzamon vaqtigacha muhrla.' Doniyor 12:4." Havoriylar faoliyati, 585.

Ulai ham, Hiddekel ham oxirgi kunlarga taalluqlidir, biroq Adventizm faqat 1798 yilni Doniyorning kitobi muhrdan ochilishi lozim bo'lgan "oxirzamon" deb tan olishga tayyor bo'ldi. Ammo bashoratning "oxirgi kunlarga taalluqli" qismi aniqrog'i Doniyor kitobining o'n birinchi bobidagi so'nggi olti oyatdir, chunki o'sha oyatlar insoniyat uchun sinov muddati yakunlanganda Mixoilning o'rnidan turishi bilan nihoyasiga yetadi.

Hukm haqidagi vahiy, Doniyor kitobining yettinchi, sakkizinchi va to'qqizinchi boblarida ko'rsatilganidek, 1798-yildagi "oxirzamon vaqti" gacha muhrlangan edi. Ochilgan Ulai vahiysining keltirgan nuri hukmning yopilishining emas, balki tergov hukmining ochilishining e'lonidir. Hiddekel vahiysi bilan ochilgan nur esa tergov hukmining yakunini ko'rsatadi, va u, shuningdek, Doniyor kitobidagi "bashoratning oxirgi kunlarga taalluqli qismi"ni o'z ichiga olgan parchadir.

1798-yildagi muhrning ochilishi tergov hukmining boshlanishini e'lon qildi. 1989-yildagi muhrning ochilishi esa tergov hukmining nihoyasining yaqinlashib kelayotganini e'lon qildi. Alfa va Omeganning imzosi Doniyor kitobida osongina ko'rinadi, biroq faqat uning nima ekanini bilsangiz va uni izlashga tayyor bo'lsangiz.

Doniyor kitobining o‘n birinchi bobi, qirq beshinchi oyatda sinov muddati yopilganda, Alfa va Omeganning imzosi qayd etiladi. Doniyor kitobining boshlanishi uning aynan qayerda yakun topishini tasvirlaydi. U haqiqiy Bobil bilan haqiqiy Isroil o‘rtasidagi haqiqiy urush bilan boshlanadi, va haqiqiy Bobil g‘olib chiqadi.

Yahudo shohi Yo‘yaqim hukmronligining uchinchi yilida Bobil shohi Navuxadnazar Quddusga kelib, uni qamal qildi. Va Egamiz Yahudo shohi Yo‘yaqimni uning qo‘liga topshirdi, Xudoning uyidagi idishlarning bir qismini ham unga berdi; u esa bularni Shinor yurtiga, o‘z xudosining uyiga olib ketdi va idishlarni o‘z xudosining xazina uyiga kiritdi. Doniyor 1:1, 2.

Doniyor kitobining o‘n birinchi bobi, qirq beshinchi oyatida “shimol shohi” bilan ramziy ifodalangan ruhiy Bobil va “ulug‘ muqaddas tog‘” bilan ifodalangan ruhiy Isroil o‘rtasidagi ruhiy urush yakuniga yetadi, va ruhiy Isroil ruhiy Bobil ustidan g‘alaba qozonadi.

Va u o‘z saroyining chodirlarini dengizlar orasida ulug‘ muqaddas tog‘da tikadi; ammo u o‘z oxiratiga yetadi, va unga hech kim yordam bermaydi. Va o‘sha vaqtda xalqing farzandlari uchun turadigan ulug‘ shahzoda Mikoil o‘rnidan turadi; va shunday bir musibat vaqti bo‘ladiki, xalq bo‘lgan paytdan o‘sha vaqtgacha hech qachon bunday bo‘lmagan; va o‘sha vaqtda xalqing qutqariladi, kitobda yozilgan deb topilgan har bir kishi. Doniyor 11:45; 12:1.

Doniyor va Vahiy kitoblari — bitta kitobdir:

“Doniyor va Vahiy kitoblari birdir. Biri bashorat, ikkinchisi esa vahiydir; biri muhrlangan kitob, ikkinchisi esa ochilgan kitobdir. Yuhanno momaqaldirloqlarning aytgan sirlarini eshitdi, ammo ularni yozmaslikka amr qilindi.” Yettinchi kun adventistlari Muqaddas Kitob sharhi, 7-jild, 971.

Bir kitob bo‘lgan bu ikki kitob, farishta Jabroilning bashoratli ta’limotining durdonasidir. Men buni shuni to‘la anglagan holda yozmoqdaman: Jabroil Doniyor va Yuhannoga yetkazgan narsa Iso Masihdan kelgan, U esa uni Otadan olgan. Mening maqsadim Jabroilni ulug‘lash emas, balki agar ko‘rishga tayyor bo‘lsak, Alfa va Omega ikkala kitobda ifodalanishi lozim bo‘lgan Muqaddas Kitobni talqin etishning bashoratli qoidalarini qanday belgilaganiga doir, har ikki kitobdagi dalillarning chuqur vahiyini yuksaltirishdir.

Sizga shuni eslatib qo‘yay: ayni paytda mening maqsadim va niyatim Ulay va Hiddekel daryolari haqidagi ikki bashoratning talqinini taqdim etish emas. Mening maqsadim va niyatim Doniyor kitobining dastlabki olti bobidagi bashoratlar bilan shug‘ullanishdir. Men shunchaki Doniyor va Vahiy kitoblari, ehtimol, Xudoning Kalomidagi eng teran tuzilgan kitoblar ekanini asoslab bermoqdaman. Ular bashoratli xabarni taqdim etadi, shu bilan birga Xudoning fe‘l-atvorini ham namoyon qiladi, shuningdek, agar biror kishi bashoratlarni bilmoqchi bo‘lsa va bashoratlarni bayon etgan Zotni ham bilmoqchi bo‘lsa, qo‘llanishi zarur bo‘lgan ayni qoidalarni ham ko‘rsatib beradi.

Kitoblarning chuqur tabiatiga oid yana bir misol — Doniyorning Levilar yigirma oltinchi bobidagi “yetti vaqt”ni taqdim etishidir. “Yetti vaqt” haqidagi bashorat qadimgi Isroilda ham, birinchi

farishtaning Milleriylar harakatida ham, shuningdek uchinchi farishtaning hozirgi va kelajakdagi harakatida ham Xudoning xalqi uchun “qoqinish toshi” bo‘lgan va bo‘lib qolmoqda. Sodda ta’rifga ko‘ra, “qoqinish toshi” — u aniq ravshan mavjud bo‘lsa-da, siz ko‘rmaydigan narsadir. Shuning uchun, Doniyor kitobida “yetti vaqt”ni bir marta anglaganingizda, uning u yerda aniq ravshan turganini ko‘rasiz, biroq shu bilan birga ko‘rishni istamaydiganlardan u yashirilganini ham ko‘rasiz.

Biror narsani ochiqda turib grammatik jihatdan yashirish — ulug‘vor bir yutuqdir; bu shunday narsaki, uni biror insoniy sirli romanga singdirib bo‘lmas edi. Bu bir durdona asardir, chunki u o‘sha yerning o‘zida, qoq ko‘z o‘ngida turadi — qoqilishni istamaydigan har kim ko‘rishi uchun ravshan, ammo qoqilishni tanlaganlar uchun esa ko‘rib bo‘lmasdir. Go‘yo u “ko‘z oldida yashirilgan”, desak bo‘ladi. Bu insoniylik va Ilohiylikning uyg‘unligi orqali amalga oshiriladi.

Men bu da’voni qilaman, chunki shu o‘rinda bizga shuni eslatmoqchiman: Adventizm ichida, hech bo‘lmaganda 1957-yilda Questions on Doctrine nashr etilganidan beri, katolikona bir ta’limot mavjud bo‘lib kelgan, va u Future for America’ning hozirgi haqiqat harakati ichida ham o‘zining nohaq boshini ko‘targan. Bu g‘oya shundan iboratki, Masih mujassam bo‘lishda Maryamdan meros qilib olgan tanani olmadi. Albatta, bu ta’limotni yoqlovchilar buni shu tarzda ifoda etmaydilar, biroq baribir ular o‘rgatayotgan narsa aynan shudir. Men buni katolik ta’limoti deyman, chunki Masihning tanasi Odam gunoh qilishidan oldingi tanasi kabi pok bo‘lgan, degan asos — katolik cherkovi o‘zining “beg‘ubor homilador bo‘lish” deb ataluvchi ta’limotida qo‘llaydigan ayni shaytoniy mantiqdir. Agar siz “beg‘ubor homilador bo‘lish” degan bu majusiy ta’limot bilan tanish bo‘lmasangiz, u Masihning tanasi Odamnikining quyi tabiati qanday bo‘lgan bo‘lsa, xuddi shunday tarzda, u bilan Momo Havo gunoh qilishidan avval, g‘ayritabiiy ravishda yaratilganini o‘rgatadi; yoki da’vo qilinishicha, Masih Odamning qulashi oldingi, gunohsiz tabiatiga ega bo‘lgan. U yana Maryamning o‘zi ham mo‘jizaviy ravishda Odam gunoh qilishidan oldingi qulamagan jismoniy tabiatga ega qilinganini, toki u Muqaddas Ruh go‘dak Isoni uning mukammal tanasida mujassam etishi uchun mukammal bir idish bo‘la olishini o‘rgatadi.

Albatta, Adventizm ichida Isoning tanasi haqida ayni xulosani qo‘llab-quvvatlaydiganlar Maryam bilan bog‘liq biror mo‘jizaga ishora qilmaydilar, biroq ular ayni o‘sha katolikcha tushunchani o‘rgatish uchun Opa Uaytning yozuvlari va Muqaddas Kitob oyatlarini buzib talqin qiladilar. Nega men hozirgina chetga og‘ib, Doniyor kitobi muhokamasidan yuz o‘girdim? Bunga javob beraman.

Doniyor va Vahiy kitobining mo‘jizaviy tuzilishi va tuzilmasi insoniylik hamda Ilohiylikning uyg‘unligi orqali amalga oshirilgan. Iso Xudoning Kalomidir, Muqaddas Kitob ham Xudoning Kalomidir. Isoning ilohiy va insoniy tabiati Muqaddas Kitobda to‘la ifodalangan. Undagi so‘zlar Ilohiydir va qalblar hamda onglarni o‘zgartirishga qodir bo‘lgan yaratuvchan qudratni o‘z ichiga oladi. O‘sha so‘zlar barcha narsalarni mavjudlikka keltirgan ayni o‘sha qudratning o‘zidir. Ammo Muqaddas Kitobni yozib qoldirish uchun Xudo O‘zining vositalari etib tanlagan kishilarning barchasi gunohkor edi. Bu tenglamaning insoniy tomoni qulashi yuz bergan inson zotida namoyon bo‘ladi. Muqaddas Kitob insoniylik va Ilohiylikning uyg‘unligidir, payg‘ambarlar esa Odamning har bir farzandi bo‘lgani kabi gunohkor edilar. Masih fikrda, so‘zda yoki amalda hech qachon gunoh qilmadi. Ammo U to‘rt ming yillik tanazzuldan keyin Maryamning jasadini oldi. Agar U

chindan ham Odam gunoh qilmasidan avvalgi Odamning quyi jismoniy tabiatini olgan bo‘lganida, bu Muqaddas Kitobning har bir muallifi ham gunohsiz bo‘lishi kerakligini taqozo etgan bo‘lar edi.

Doniyor kitobidagi “yetti vaqt”ning “ko‘z o‘ngida yashirilishi” faqat Doniyor qalamga olgan so‘zlar orqali emas, balki King James Muqaddas Kitobini tarjima qilgan qulagan insonlar orqali ham amalga oshirildi. Qulagan insonlar Doniyor kitobiga ikki marta tegdilar, va amalga oshirilgan narsa Xudoning ilohiy, taqdiriy nazoratisiz biror inson uchun ado etilishi imkonsiz bo‘lgan ish edi.

Keyingi maqolamizda biz Levitikus yigirma oltidagi “yetti vaqt”ning Doniyor kitobida ilohiyat va insoniyat tomonidan qanday qilib ko‘z o‘ngida yashirilganini ko‘rsata boshlaymiz, chunki Xudo oldindan bilgan, hatto shunday belgilagan ediki, bu narsa birinchi farishta harakatidagilar uchun ham, uchinchi farishta harakatidagilar uchun ham sinovchi “qoqinish toshi” bo‘lishi kerak edi.

“Daniyel Xudodan olgan nur ayniqsa bu oxirgi kunlar uchun berilgan edi. Ulay va Xiddekel bo‘ylarida, Shinarning buyuk daryolari yonida u ko‘rgan vahiyalar hozir bajo bo‘lish jarayonidadir, va bashorat qilingan barcha voqealar tez orada yuz beradi.” Testimonies to Ministers, 112.